

Riktlinjer för byggande i Nacka

Riktlinjer för träd och trädfällning

– natur- och kulturvärden i tätbebyggd miljö

Antagna av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 5 mars 2008

Syftet med riktlinjerna är att informera om att marklov krävs för trädfällning i delar av Nacka. De är också ett underlag för hur kommunen ska bedöma ansökningar om marklov.

NORMALT KRÄVS INTE marklov för att fälla träd på egen fastighet. Men kommunen får i detaljplan och områdesbestämmelser besluta att marklov krävs för trädfällning för att skydda natur- och kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Lovplikten kan även vara beslutad av Länsstyrelsen (gäller Älgö).

När ansökningar om marklov för trädfällning handläggs ska kommunen väga **allmänna**

intressen mot **enskilda intressen**. Bygglovenheten handlägger ansökningar och lämnar information om lovplikten.

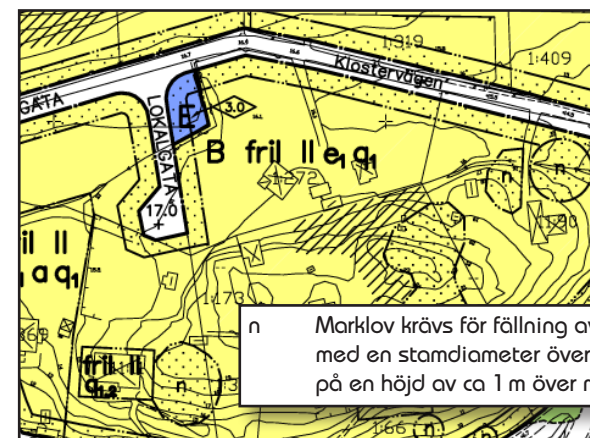
Var gäller lovplikten?

Lovplikt för trädfällning avser oftast enbart tomtmark men ibland även allmänplats – park och naturmark. Lovplikten kan vara generell för området enligt bestämmelse på plankartan eller i planbeskrivningen. Bestämmelsen är ofta:

”marklov krävs för trädfällning av träd med stamdiameter över 15 cm på en höjd av ca 1 m över mark.”

Om lovplikten omfattar grupper av träd eller enskilda träd är detta ofta markerat med ”n” på plankartan. I några detaljplaner finns bestämmelsen ”trädet skall bevaras” för ett visst träd. Även toppning och beskärning av riktigt stora träd kan vara lovpliktig om grenen eller stammen har en diameter över 15 cm.

I ett beslut om detaljplan kan finnas en detaljerad skötselplan för ett park- eller naturområde som sköts av en samfällighet eller

n Marklov krävs för fällning av träd med en stamdiameter över 15 cm på en höjd av ca 1 m över mark.

Exempel på karta i detaljplan för Länersta. För de prickade områden som är markerade med ”n” krävs marklov för trädfällning.

Nacka kommuns stadsbyggnadsservice,
tfn 08-718 9446, ger upplysningar om vad
som gäller för din fastighet.

vägförening. Kommunen kan som markförvaltare teckna skötselavtal med enskilda eller en grupp av fastighetsägare. I båda dessa fall gäller att om trädfällning är lovpliktig så ska marklov sökas hos bygglovenheten.

Inom områden som omfattas av strandskyddsbestämmelser enligt miljöbalken kan även dispens från strandskyddet krävas innan trädfällning.

Riksintressen och skydd för värdefulla områden
Lovplikt för trädfällning sammanfaller till stor

Storängen är av riksintresse för kulturmiljövården. Därför finns högre krav än normalt för hur både byggnader och landskapet får förändras. Många träd, som den här eken, har växt här i århundraden.

del med de områden i Nacka som är utpekade som riksintressen enligt miljöbalken. De har getts den klassningen därför att de har speciella värden eller så speciella förutsättningar att de bedömts vara betydelsefulla för landet i sin helhet.

Två exempel på områden som är av riksintresse för kulturmiljövården är **Norra kusten** – farleden in mot Stockholm – och **Storängen** i centrala Nacka. Ett annat riksintresse är kustområdet och skärgården som omfattar hela

Skogalundshöjdens är ett exempel på ny bebyggelse i värdefull natur. Lovplikt för trädfällning ska bidra till att hållmarkstallskogen bevaras.

Nackas kust ca 300 meter in på land.

Lovplikten kan även vara införd i samband med att man har tagit i anspråk ett naturområde för ny bebyggelse och då vill spara naturvärden.

Skäl för att bevara träd

Kulturhistoria, stads- och landskapsbild

Träden kan vara en källa till kunskap om platsens historia: Alléer kan berätta om en gammal väg till en gård, hamlade träd minner om jordbruk, fruktträdgårdar om ett nedlagt trädgårdsmästeri, stora skogbevuxna naturtomter om äldre fritidshusområden.

Träd har, både i uppvuxna trädgårdar och i bevarad natur, upplevelsevärden för den som bor, promenerar eller färdas i ett område.

Ekologiskt hållbart

Träd och högre vegetation har stort värde för närmiljön och ger gynnsamt lokalklimat då de skyddar bebyggelse från starka vindar, ger svalka varma sommardagar och mildare klimat vintertid.

Träd kan dämpa trafikbuller, rena luften från partiklar, ta upp koldioxid och släppa ut syre. Syremängden från ett träd motsvarar en persons syrebehov och 25 träd kan ta upp en bils koldioxidutsläpp. Träd och annan vegetation kan hindra läckage av näringsämnen till vattendrag och sjöar.

Kalavverkning kan leda till att mark försumpas. Omfattande fällning av träd utsätter kvarvarande träd för risk för att stormfällas. Kallhygge på en fastighet påverkar även grannfastigheterna. ►

Biologisk mångfald

Träden är livsmiljö för växter, svampar, insekter, fåglar och andra djur och bidrar till stor biologisk mångfald. Äldre träd, särskilt ekar, är värdefulla då de kan utgöra livsmiljö för 1 500 olika arter.

Handläggning av ansökan om marklov för trädfällning

Handläggare på bygglovenheten gör en bedömning av de skäl för trädfällning som beskrivits, trädets värde och eventuella skaderisker. Ofta görs ett besök på tomten, ibland kan foton räcka som underlag. Därefter görs en avvägning mellan enskilt och allmänt intresse och handläggaren formulerar ett förslag till beslut.

Allmän bedömning av träd

Generellt bedöms träden efter kondition, stor-

lek och ålder i relation till normal livslängd för aktuellt träslag. Vissa träd som ek, ädel-lövträd och tall har ofta förutsättningar att leva många hundra år. Andra, som asp och björk, har kortare livslängd och får skador tidigare och kan bli riskträd.

Riskträd

Risk för stormfällning eller ras på grund av skada:

- Bedömning görs av trädets kondition, ålder och storlek, förankring i marken, lutning i förhållandet till områdets förhärskande vindriktning, närhet och lutning i förhållandet till byggnad, parkering och väg.
- Ett skadat träd kan bedömas som värdefullt för landskapsbildningen och den biologiska mångfalden. Här bedöms trädets värde efter eventuell beskärning/kronreducering.
- Även ett dött träd kan vara aktuellt att be-

vara med hänsyn till landskapsbildning och trädets värde för den biologiska mångfalden. Vid risk för vindfällning eller ras ska kronreducering eller beskärning till högstubble – ”ruinträd” – utföras.

Trädets värde för landskapsbildningen

Värdet för helhetsmiljön och områdets karaktär bedöms med hänsyn till följande:

- Hur exponerat trädet är i landskapet, mot allmän väg/gata, vattenled, grannar, allmänning. Ett solitärträd kan vara av stort värde för helhetsmiljön, även som dött eller halvdött, som t.ex. flerhundraåriga trädruiner av ek.
- Det kan finnas värde i även vindpinade/snedväxta träd, som var för sig inte är vackra men som i grupp har högt värde för helhetsmiljön som t.ex. i karg skärgårdsmiljö och på håll- ▶

Värt att bevara: I Storängen är träden ett viktigt inslag i landskapsbildningen (t.v.). Lindallén som omger den gamla vägen till Svindersvik är en del av områdets kulturhistoria (mitten). Träd på en tomt på Eolsudde skyddar bebyggelsen mot hårda vindar och skapar rum (t.h.)

marker där fällning av ett enskilda träd helt kan ändra områdets karaktär.

- I vissa naturtyper är någon eller några trädarter karaktärsväxter. Planbeskrivningen kan innehålla information om detta. Vid bedömning av ansökan om trädfällning bör man syfta till att förstärka naturtypen om det är förenligt med områdets bebyggande.
- Återplantering kan ställas som villkor i beslut då fällning tillåts av ett träd som är värdefullt för landskapsbild eller som utgör en skyddsvärd art. Beslutet kan då innehålla krav på art/storlek.

Möjlighet att ordna sin tomt

– enskilda intressen

Enskilda intressen kan vara:

- risk för skada då ett träd är gammalt, skadat eller lutar mot huset,
- att rotsystemet påverkar husets grundläggning,
- att träd växer för tätt och konkurrerar med varandra,
- önskan om att ordna en solig uteplats, en yta för odling, infart eller parkering, bostadshus, uthus eller friggebod,
- olägenhet på grund trädskugga. Här gäller det att göra en bedömning av förhållandena på tomten i övrigt.

Olovlig trädfällning

Då olovlig trädfällning upptäcks är bygglovenheten skyldig att ingripa. Detta kan innebära att fastighetsägaren kan bli skyldig att betala en avgift. Föreläggande om återplantering av träd kan utgöra en del av påföljden. ■

Riskträd på kommunens mark

För riskträd på mark som ägs av Nacka kommun gäller att huvudmannen för marken gör en bedömning av trädets status, om det ska fällas och om marklov behövs. Ta kontakt med ansvarig handläggare på Nacka kommun: Trafik, Natur & Fritid via kommunens växel, tfn 08-718 80 00.

Handlingar som krävs vid ansökan om marklov för trädfällning

I ansökan ska finnas en redogörelse för motiv för fällning av träden och följande handlingar:

- Blankett "Ansökan om lov och bygganmälan" med adressuppgifter med mera.
- Situationsplan/karta med markering av vilka träd och trädslag som ansökan avser.
- Gärna foton.
- Fastighetsägaren ska markera de träd som ansökan avser med plastband eller liknande.

I vissa ärenden kan kommunen begära:

- Utlåtande av arborist med beskrivning av trädets status och skaderisk.
- Redovisning av återplanteringsförslag.

Skicka din ansökan till: Nacka kommun
Bygglovenheten
131 81 Nacka

Det går även att ansöka med hjälp av e-tjänsten Mina Engagemang på www.mittbygge.se. Samma handlingar som vid ansökan på papper ska bifogas.

Ett par skäl att ge lov till trädfällning kan vara att träd konkurrerar med varandra (övre bilden) eller att träd lutar mot hus på ett farligt sätt (undre bilden).

